

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

امام علي بن موسى الرضا عليه الصلاة والسلام

و

شأنه في ابعاد اسلام

محمد اعلم كاشاني

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

امام علی بن موسی الرضا علیه الصلاة والسلام و شناخت ابعاد اسلام

نویسنده:

شیخ محمد امامی کاشانی

ناشر چاپی:

موسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	امام علی بن موسی الرضا علیه الصلاة والسلام و شناخت ابعاد اسلام
۶	مشخصات کتاب
۶	اشاره
۲۲	درباره مرکز

امام علی بن موسی الرضا علیه الصلاة والسلام و شناخت ابعاد اسلام

مشخصات کتاب

امام علی بن موسی الرضا علیه الصلاة والسلام و شناخت ابعاد اسلام

محمد امامی کاشانی

شناختنامه :

مقاله : امام علی بن موسی الرضا علیه الصلاة والسلام و شناخت ابعاد اسلام

نویسنده : آیت الله امامی کاشانی

ناشر : کنگره جهانی حضرت رضا علیه السلام

تیراژ : 1000 نسخه

حروفچینی و نظارت بر چاپ : مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی

محل نشر : آستان قدس رضوی، دانشگاه علوم اسلامی

تاریخ : ذیقعده 1404

چاپ : چاپ مشهد 90990

خیراندیش دیجیتال : انجمن مددکاری امام زمان (عج) اصفهان

ویراستار کتاب : خانم نرگس قمی

ص: 1

اشاره

شناسنامه :

مقاله : امام علی بن موسی الرضا علیه الصلاة والسلام وشناخت ابعاد اسلام

نویسنده : آیت الله امامی کاشانی

ناشر : کنگره جهانی حضرت رضا علیه السلام

تیراژ : 1000 نسخه

حروفچینی و نظارت بر چاپ : مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی

محل نشر : آستان قدس رضوی، دانشگاه علوم اسلامی

تاریخ : ذیقعدة 1404

چاپ : چاپ مشهد 90990

ص: 2

موضوعات این مقاله: 1 - اهمیت این بحث 2- جامعیت وابعاد زیر بنائی و رو بنائی اسلام 3 - مسئله التقاط و خطر آن 4 - رابطه عقل نظری و عقل عملی 5 - وظائف ما .

مقاله ای را که مطالعه می فرمائید پیرامون رساله ایست که حضرت ابوالحسن علی بن موسی الرضا علیه وعلی آباءه و ابنائه علیهم الصلوة والسلام درباره جامعیت اسلام در ابعاد اعتقادی و معنوی و اخلاقی و عبادی و اقتصادی و سیاسی و سائر احکام اسلام انشاء فرموده است. در آغاز عقائد اسلامی و اخلاق را بیان فرموده و سپس ابعاد وظائف مسلمین را جامع الاطراف می بینم. اهمیت این بحث با تثبیت انقلاب اسلامی و الگو شدن اسلام در جهان زمانی میسر است که ما تمام مکتب را از نظر فکر و عمل به مردم دنیا ارائه نمائیم، بینش ناقص اسلامی و پیروی از بخشی از اسلام و رها کردن بخش دیگر اسلام نیست و برای اسلام بزرگ، خسارتی است عظیم، پس از رحلت رسول خدا صلی الله علیه و آله گرفتاری عمده امیر المؤمنین علیه السلام مخصوصاً در برابر خوارج نهروان معلول این سبک بینش غلط بود، چپ زدن ها و راست گرائی ها در امروز زائیده این بینش ناقص است، التقاط شبح ارزش های عالی دین است و صراط مستقیم امت اسلام را به دسته ها و گروه های انحرافی منشعب نمودن است و این خطر در عصر

ائمه هدی علیهم الصلوٰة والسلام وجود داشت چه رسد به عصر ما که رهبر معصوم عجل الله تعالی فرجه الشریف در پس پرده غیب است و شیاطین از چپ و راست در صدد صید راهیان صراط مستقیم اند.

پس از جنگ بین الملل دوم برای این که آمریکا سلطه اش را بر کشورهای اسلامی گسترده سازد کنگره ای را بنام ارزیابی مسائل دینی و معنوی در بحمدون لبنان تشکیل داد و از بیست و پنج نفر علمای اسلام از جمله آیت الله العظمی شیخ محمد حسین کاشف الغطاء (ره) و نیز از بیست و پنج نفر علمای مسیحیت دعوت بعمل آورد تا بنام معنویت و تقوی و ارزیابی مسائل روحی دست غرب و شرق اسلامی را در دست هم گذارد و بنام دین بر همه حکومت کند و مرحوم کاشف الغطاء با ارسال پیامی از این توطئه شوم پرده برداشت و نوشت: المثل العليا في الاسلام لافي بحمدون. در این رساله و پیام به جنایات آمریکا در کشورهای اسلامی می پردازد و بالاخره نقشه استکبار غرب را بر هم می زند.

التقاط غریبی یعنی آزادی مطلق وعدم تعهد نسبت به ارزش های انسانی و بی بند و باری و عیاشی و به عبارت دیگر التقاط غریبی یعنی اباحه مذهبی که بنام دین و مذهب هرگونه عدم تعهد و بی تفاوتی را جائز شمردن و از کنار هر گونه استعمار و استثمار ساده عبور کردن اعم از این که خود استعمار کند و یا استعمار شود و بالاخره با رفتن روزی به مسجدی و دو رکعت نماز سطحی خواندن و یا به خانقاه و کلیسا رفتن و خود را مذهبی دانستن، این ها هم التقاط است و پذیرفتن بخشی از اسلام و توأم نمودن اسلام ناقص است با تفکرات غلط غریبی و نام آن را اسلام نهادن و خود را مسلمان معرفی کردن که داشتن چنین اسلامی هیچ ارزش ندارد و نبود آن به از بود آنست و همچنین اسلامی که در خانقاه پایگاه استعمار غرب گفته می شود

اسلام نیست و مذهب مسیح که در کلیسای امروز ظهور دارد تفکر حضرت مسیح نیست.

التقاط شرقی - استالین می نویسد : ما در مبارزه با دین هرگز مستقیماً وارد نمی شویم - ما باید برای مسموم کردن افکار توده ها مطالب بی اساس و افکار ضد مذهبی را وارد دین سازیم .

با نقل دو نمونه بالا- خواستم اعلام خطر نمایم و عرض کنم در این مقطع حساس که بیداری مردم مستضعف دنیا آغاز شده است و جمهوری اسلامی مطلع الفجر این بیداری گردیده است و دارای دشمنان گردن کلفتی چون کاخ سفید و کرملین است بسیار باید بهوش باشد که این بیداری را غرب و شرق استکباری منحرف نسازد.

ما باید بادقت و آگاهی کامل فرهنگ اسلام را در همه ابعادش تجزیه و تحلیل صحیح نمائیم و نگذاریم تفکرهای انحرافی با رنگ دروغین اسلامی و مهر اعتبار دینی خود را ارائه نمایند که این برای اندیشه و معارف اسلامی خطر بزرگی است و بحمداله جمهوری اسلامی امروز موفق شده است هر دو خط را منزوی سازد، اما نباید به این موفقیت مغرور بود که غرور غفلت می آورد و غفلت سقوط را بدنبال دارد:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْغَفْلَةِ وَالْكَسَلِ وَالضَّجْرِ (1)

این روزها بمناسبت کنگره جهانی علی بن موسی الرضا علیه السلام به آستان مقدسش مشرف شده ایم و در این کنگره آثار علمی آن حضرت مورد بحث دانشمندان اسلامی است و اینجانب فکر می کنم اگر این کنگره هر سال در این آستان پر برکت تشکیل شود و آثار علمی تمام پیشوایان بزرگ اسلام مورد بحث قرار گیرد و اندیشمندان اسلامی در این زمینه فرصت کافی را قرار

ص: 5

1- دعای ابوحمزه شمالی .

دهند بی شک بخش عظیمی از منابع غنی اسلام را کشف خواهند نمود و به بسیاری از آثار نفیس معارف اسلامی و سیره عملی بزرگان دین خواهند یافت و هر اندازه مکتب روشن تر شود پوچ بودن التقاط مشخص تر می گردد.

واینک بحثی را که در این کنگره عهده دار شده ام بررسی حدیث مفصلی است از حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام در زمینه ابعاد مختلف اسلام.

فضل بن سهل رئیس الوزراء و فرمانده لشکر مأمون به محضر مبارک حضرت ثامن الحجج علیه السلام مشرف شد و عرض کرد مأمون الرشید خلیفه از شما تقاضا دارد شریعت اسلام را از حلال و حرام و واجب و مستحب بصورت جامع بیان فرمائید چه آنکه شما معدن علوم الهی هستی. حضرت رضا علیه السلام به فضل بن سهل فرمود بنویس و اوقلم بدست گرفت و نوشت.....

در این حدیث مطالب زیر مذکور است :

1 - توحید و مراتب ذات و صفات و افعال

2 - خاتمیت و ایمان به تمام قرآن از محکم و متشابه

3 - معاد

4 - عدل

5 - امامت و رهبری ائمه هدی علیهم الصلوٰة والسلام و انتظار فرج

6 - سرنوشت انسان بدست خود اوست و هر کس مسئول اعمال خویش است

7 - بحثی از اخلاق اسلامی 1 - ورع 2 - عفت 3 - صداقت 4 - اجتهاد 5 - اداء امانت 6 - معاشرت سالم و گشاده روئی 7 - تولی و

تبری 8 - برای

ص: 6

8- بخشی از اخلاق ضد اسلامی : 1 - یأس از رحمت خداوند متعال 2- غفلت از مکر خداوند 3 - کبر و غرور 4 - لجاجت و خودخواهی

9 - کارهای واجب 1 - طهارت ثلاث از وضو و غسل و تیمم 2 - وظیفه زن در حیض که اقل آن سه روز و اکثر آن ده روز است و احکام نفاس و استحاضه 3 - روزه 4- زکوة 5 - خمس 6 - حج 7 - جهاد و شهادت 8- امر به معروف و نهی از منکر 9 - نیکی به والدین

10 - اعمال مستحب 1 - نماز عیدین در غیبت کبری و تکبیرات پشت سر 1 - نمازهای واجب 2- نمازهای نافله 3 آداب نوزاد

11 - کارهای حرام 1 - شرب خمر 2- اکل حیوانات حرام گوشت و اکل خون 3 - قتل نفس 4 - عاق والدین 5 - فرار از میدان جهاد 6 - اکل مال یتیم 7- اکل ربا 8 - کم فروشی 9 - تهمت و افتراء 10 - زنا 11 - لواط 12 - شهادت دروغ 13 - کمک به ظالم 14 - سوگند دروغ 15 - متهم نمودن زنان پاکدامن 16 - اسراف و تبذیر 17 - کتمان شهادت 18 - لهو و اصرار بر گناهان صغیره.

12 - احکام 1 - ازدواج و طلاق 2 - ارث 3 - در صورتی که در شکم حیوانی که تذکیه می شود بچه ای باشد و بمیرد گوشت بچه حیوان هم حلال است، در این حدیث شریف بالغ بر پنجاه موضوع اعتقادی و اخلاقی و عملی می نگریم که در کنار یکدیگر بعنوان بنیان اسلام قرار گرفته اند و هر کدام از ریز و درشت در بنیان ساختمان اسلام نقش دارند پس اسلامی و دینی که انسان ساز است تمام دین است از سر تا پا و از ریشه و تنه و ساقه و برگ در این صورت میوه هایش شیرین و زیبا و مطبوع است و بر این جامعیت قرآن کریم اشاره فرموده است

الم تَرَ كَيْفَ صَدَّرَ رَبُّ اللَّهِ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَدَّ جَرَّةَ طَبِيبِهِ أَصَمَّ لَهَا ثَابِتٌ وَفَرَعُهَا فِي السَّمَاءِ تُؤْتِي أَكْلَهَا كُلَّ حِينٍ بَاذِنَ رَبِّهَا وَيَصَدَّرُ رَبُّ اللَّهِ الْأَمْثَالَ
لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ . ابراهیم آیه 25

خداوند تبارک و تعالی اسلام عزیز را به درختی توهمند و بارور تشبیه فرموده است که ریشه آن اصول عقائد و در رأس آن ها توحید است و اخلاق مانند تنه و ساق درخت از این ریشه رشد میکند و اعمال صالحه و رفتار پاکیزه چون میوه های زیبا بوجود می آید، البته این مثال است که خداوند متعال آورده است و گرنه بین مثال و تمثیل فرق هاست.

و این مجموعه بنام اسلام درست با وجود انسان که مجموعه است از حس و خیال و عقل مطابق است و با نیازهای انسان منطبق می باشد توضیح مطلب: ما در خود بوضوح مشاهده می نمایم که دارای اعضاء و جوارح هستیم و با این ابزار و وسائل با ظاهر جهان و عالم طبیعت تماس داریم - با چشم - گوش - زبان - مغز - کلیه و قلب و... و نیز در خود مشاهده می کنیم دارای ذهن هستیم که سریع و وسیع و خلاق کار می کند یعنی اگر ما بخواهیم از تهران به قم برویم با شرائط طبیعت باید همگام باشیم و از جمله دو ساعت. ماشین ما را برساند اما ذهن در یک لحظه از تهران به قم می رسد و این باطن آدمی است و جهان ذهن و خیال و برزخ بین طبیعت و عقل است.

و باز به وضوح و آشکارا می فهمیم که ما علاوه بر دو بخش از علم و ادراک مذکور بخش سوم از علم داریم و آن درک حقائق کلی عالم است و ادراک کلیات کار عقل است.

محدث ورع حاج شیخ عباس قمی رضوان الله تعالی علیه در مفاتیح الجنان می نویسد: حماد بن عیسی از ابان بن تغلب روایت نموده که امام صادق علیه السلام فرمود: شب نیمه شعبانی رسول خدا صلی الله علیه وآله بر عایشه

وارد شد و نیمه شب رسول اکرم صلی الله علیه وآله جهت عبادت از رختخواب برخاست، عایشه متوجه شد و به گمان او رسید آن چه فرو می گیرد زنان را یعنی غیرت و به تعبیر این جانب بنظرش رسید که حضرت نخواستہ تا صبح نزد وی بخوابد و بالاخره از رختخواب بلند شد و چادرش را بر خود پیچیده و نگران چرا رسول اکرم صلی الله علیه وآله رفت گوشه دیگری بخوابد، ناگهان نظرش به آن حضرت افتاد که در مسجد است و مانند جام های چسبیده شده است روی زمین به او نزدیک شدم زمزمه شنیدم می گفت و اشک می ریخت:

سَجَدَ لَكَ سَوَادِي وَخِيَالِي وَآمَنَ بِكَ فَوَادِي هَذِهِ يَدَايَ وَمَا جَنَيْتُ عَلَى نَفْسِي عَظِيمٌ تُرْجَى لِكُلِّ عَظِيمٍ اغْفِرْ لِي الْعَظِيمَ فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذَّنْبَ الْعَظِيمَ إِلَّا الرَّبُّ الْعَظِيمُ .

صدرالمتألهين بمناسبت مراحل سه گانه انسان که بحث می کند این حدیث را نقل می نماید و می گوید مقصود از سواد، عالم طبیعت و از خیال، عالم ذهن و از فواد عالم عقل و ادراک حقائق عالیه عالم است - این بحثی است دامنه دار اما فشرده این که برای انسان ظاهر و باطن است و برای اسلام هم ظاهر و باطن است باطن اسلام عقیده است چون ریشه درخت و ظاهر آن اخلاق و اعمال صالحه است مانند تنه و ساق و برگ و میوه ظاهر و باطن دین تأمین کننده نیازهای ظاهر و باطن انسان است و قرآن کریم بین انسان و اسلام چنین رابطه ای را برقرار فرموده است یعنی دین را مجموعه دانسته و انسان را مجموعه، اختلال در دین را با کلمه فسق آورده است و در رابطه با انسان، کلمه ظلم به نفس را فرموده است و بدین وسیله بین دین و نفس انسان رابطه مستقیم برقرار نموده است و جالب این است که قرآن کریم به سر پیچی انسان در برابر اسلام در تمام مراحل باطن و ظاهر فسق اطلاق فرموده است از باب نمونه: فَسَجَدُوا إِلَّا ابْلِيسَ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ - الكهف آیه 50

شیطان در برابر سجده آدم کبر ورزید و تکبر او را به فسق و بدبختی انداخت.

وَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يَمَسُّهُمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ - انعام 49 تکذیب پیامبران خدا کفر است و کلمه فسق بکار رفته است فَلَا رَفْثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ - بقره 197 فسوق را دروغ تفسیر نموده اند و در اینجا به گناه فسق گفته شده است.

سر این که در تمام موارد واژه فسق بکار رفته است اینست که فسق در لغت به معنای خروج هسته خرماس است از خرما و در اصطلاح معارف اسلامی به کسی که از فرمان خداوند تبارک و تعالی سر پیچی کند فاسق گویند زیرا از مدار صحیح خارج شده است و در نتیجه از مجموعه بیرون رفته است و این نکته مهمی است که همه دین اسلام است نه بعضی آن. خلاصه نتیجه می گیریم که دین مجموعه است و مجموعه انسان ساز است و از طرف دیگر ملاحظه می کنیم قرآن کریم سر پیچی از مقررات اسلام را بلکه اصل و فرع اسلام را ظلم به نفس گفته است: قَدْ جَاءَكُمْ بِصَائِرٍ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا - سوره انعام 104 وَ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ - سوره طلاق 1

چه زیبایی دین و انسان رابطه بر قرار فرموده است - بینائی دین بینائی خود و کوری از دین کوری خود انسان است و بیرون رفتن از دین بیرون رفتن از خود انسان است.

و زیباتر از این تعبیر در مورد دیگری از قرآن کریم است: نَسْأَلُهُ فَأَنْسِيهِمْ أَنْفُسِهِمْ - سوره الحشر 69

فراموش نمودن خداوند خود را فراموش کردن است و سر پیچی از

اطاعت خداوند مساوی است با سر پیچی از ارزش های انسانی خود بنابر این

با پیروی از همه اسلام انسان کامل است و سعادت‌مند.

برگردیم به اصل بحث حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام در بیان اسلام

اعتقادات و اخلاق و واجبات و محرمات و حتی بعض مستحبات را بیان فرموده است و همه را با هم به عنوان دین معرفی نموده است.

مقابله حضرت رضا علیه السلام با مکتب های مادی -

مأمون الرشید از حضرت درباره حلال و حرام و واجب سنوأل کرده است اما حضرت رضا علیه السلام قبل از پاسخ مأمون به بحث از اعتقادات و اخلاق پرداخته است، یکی از محورهای مهم بحث ما همین جاست که ابوالحسن الرضا علیه الصلاة والسلام بر آن تکیه دارد و آن زیر بنا بودن اعتقاد و معنویت است و قوانین اسلام و اعمال صالح منهای عقیده و اخلاق پوچ است و هیچ برای این که بحث جامعیت اسلام را از قرآن کریم استفاده نمائیم به موارد زیر اشاره می کنیم :

1- يا ايها الَّذِينَ آمَنُوا اِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَوْ عَلَى سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا فَامْسَحُوا بِوُجُوْكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلَكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَلِيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ - المائدة 9

در این آیه مبارکه هدف از طهارات ثلث دو طهارت معنوی است پاکیزگی است در پیشگاه خداوند متعال اما جمل: «ولیتم نعمته علیکم» هدف و غایت برای اصل شریعت اسلام است ولی طهارت جزء است از کل شریعت و طهارت در اتمام نعمت دین دارای سهمی است،

خلاصه قسمت دین که تمام ارزش های مادی و معنوی را به انسان

می بخشد معلول مجموعه دین است و اگر کسی به تمام اسلام منهای

طهارات سه گانه عمل نماید از نعمت دین برخوردار نخواهد شد زیرا علت ناقص معلول ناقص در ولاء تشریح بدنبال دارد.

2 - محمد رسول الله والَّذِينَ مَعَهُ اَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرِيَهُمْ زُرَعًا مَّا يَتَخَوْنَ فَضْلًا مِّنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانًا سَيِّمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ
مِنْ اَثْرِ السَّجْدِ - سوره فتح آیه 28

در این آیه مبارکه پیروان رسول خدا صلی الله علیه وآله نسبت به کفار دارای صفت غلظت و خشونت و نسبت به مؤمنین دارای صفت رحمت و رأفت و گشاده روئی هستند و در عین اینکه با دشمنان خدا می جنگند اما فقط در جنگ و مبارزه انقلابی نیستند بلکه در محراب و عبادت در رکوع و سجودند و از رخسارشان نور ایمان و تقوی ساطع است این آیه مبارکه انسان انقلابی و مسلمان مبارز یک بعدی را پیرو رسول اکرم صلی الله علیه وآله نمی شناسد بلکه زمانی او را می پذیرد که در میدان مبارزه مبارز و در میدان عبادت عابد - و در برابر کفار مقاوم و تند و در برابر مؤمن مسلم و نرم، بنابراین از این دو نمونه می فهمیم قرآن کریم وقتی ایمان مسلمان را امضاء می کند که به تمام ابعاد اسلام معتقد و عامل باشد، البته هر یک از اجزاء اسلام در حد خود در مجموعه اسلام سهم دارد. یکی زیر بناست و دیگری رو بنا آن ها هم که زیر بنا هستند متفاوتند یعنی در رأس توحید است و در اعمال هم در رأس نماز است - برگردیم به اصل بحث خلاصه این که امام علیه السلام در این جا با مکتب های مادی به شدت مقابله نموده است و آنان که تاریخ را مادی می دانند و برای آن تحلیل مادی می کنند و بر آن مبنای غلط جبر در تاریخ را می پندارند سخت می گوید، امام هشتم علیه السلام زیر بنای حرکت های بشر را در طول تاریخ مسائل عقیدتی و اخلاقی می داند و امور اقتصادی و غیره گرچه مهم است اما روینا معرفی می فرماید، این سخن در برابر مارکس و دار و

ص: 12

دسته اوست که اقتصاد را زیر بنای حرکت های بشر می پندارند و یا فروید که مسائل جنسی را زیر بناگمان کرده است گرچه این سخن قرن ها قبل از تفکرات این دانشمندان مادی صادر شده است اما تفکر مادی در عصر آن حضرت و قبل از آن هم بوده است، و نکته جالب تر این که در این پاسخ امام علیه السلام انتظار فرج را مطرح فرموده است یعنی در جدال و زدو خورد انسان ها با هم و در رویارویی صفوف حق در برابر باطل سرانجام حق پیروز است و حکومت عدل الهی سراسر جهان بر پا می شود و صالحین وارث زمین خواهند گردید یعنی آن چه حاکم شود دین است و عقیده است و معنویت و تقوی حضرت سرانجام حرکت های بشر را در تاریخ پیروزی ایمان معرفی می فرماید که بر اساس آن اقتصاد صحیح - سیاست صحیح - فرهنگ صحیح و همه امور فردی و اجتماعی بشر استوار خواهد بود.

مسئله التقاط: دانشمندان مادی بعثت پیامبران را هم یک اصل تاریخی مادی براساس بحران های اقتصادی تحلیل می کنند و می گویند افرادی چون محمد صلی الله علیه و آله و عیسی و موسی نوابغ بودند و حرکت مادی زمان ایجاب کرد تا قیام نمایند و این دانشمندان نادان اگر یک نظر به قرآن کریم می انداختند می فهمیدند که فریاد پیامبران بر سربت و بت پرستان و دل های لجوج و قسی پر از عناد است و انبیاء برای اصلاح عقول و قلوب مردم مبعوث شدند و سپس مشکلات اجتماعی جامعه راحل کردند، اما مع الاسف عده ای جوانان به ظاهر مسلمان دچار چنین لغزش ها شدند و بعثت انبیاء و انقلاب های مردان خدا و زد و خورد های آنان را از یک ریشه مادی و اقتصادی می پندارند، از باب نمونه آیه مبارکه کَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَّاظٍ - سوره العلق آیه 8

این گروه آیه شریفه را تفسیر می کنند که غنا و سرمایه است که طغیان

می آورد و رسول اکرم صلی الله علیه وآله در این سوره که در آغاز بعثت نازل شده است مبارزه را با غنا و اغنیاء آغاز کرده است و نتیجه می گیرند که اساس پول و سرمایه است و بعثت رسول اکرم صلی الله علیه وآله برای مقابله با این گونه مسائل اقتصادی است.

و این تفسیر غلط محض است زیرا اولاً معنای استغناء بی نیازی از خداوند متعال است و این حالت کُفر هر کس که فاقد ایمان است چنین حالت استغنائی احساس می نماید اعم از اینکه غنی باشد و یا فقیر و در صدر اسلام بسیاری از فقرا و اغنیاء بودند که به پیامبر صلی الله علیه وآله ایمان داشتند و افراد هم در برابر آن حضرت مقاومت کردند و آنان اغنیاء ستمگر و فقراء طماع و بی ایمان بودند و ثانیاً در آغاز سوره مبارکه بحث از خدا و توجه بخدا و اسماء الحسنی است: اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ - اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ - عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ .

و نظیر این گونه برداشت های غلط از قرآن کریم در عصر ائمه هدی علیهم الصلوٰة والسلام بوده است، علمای درباری و خرقة پوشان زهد فروش و متعصب های لجوج در برابر ائمه اطهار علیهم السلام هر کدام به نوعی و به رنگی دکان دین باز کردند و از اسلام با تفسیرهای غلط از قرآن کریم چهره ای که می خواستند می ساختند و امروز که خورشید امامت در پس ابرهاست، این گونه تفسیرها و تأویل ها فراوان است و با مفاهیم اسلامی بازی کرده و می کنند .

حضرت ثامن الحجج علیهم الصلوٰة والسلام در این رساله در برابر مادیون و التقاطیون راست و چپ در ابعاد عقیدتی و اخلاقی و سیاسی و اقتصادی ایستاد و همه را کوبید.

در اعتقادات زیر بنا را کاملاً بیان فرموده است در مسائل سیاسی

اسلام، مسئله امامت و رهبری و مسئله انتظار فرج و حکومت عدل جهانی و مسئله تولی و تبری و مسئله جهاد با رهبر عادل و مسئله انتخاب و اختیار در برابر حکومت ها که با مفاهیم سازنده اسلامی بازی کردند تا از قیام مردم علیه خود جلوگیری کنند.

احمد بن حنبل تصریح می کند (1) آن کانت بلوی من الله فما ثورتهم برادة عقاب الله وان کانت محنةً للمسلمین فمأهم برادی قضاء الله حضرت رضا علیه السلام این انحراف ها را بیان فرموده است و افکار را نسبت به دین سازان جامعه روشن ساخته است و در مسائل اخلاقی مسئله صداقت که اساس درستی هاست بیان فرموده است و با اشاره به غفلت از مکر خداوند متعال و اشاره اعانت به ظالم و خیانت و کبر به منحرفین هشدار داده است.

و بالاخره به ابعاد مختلف فقه - 1 رابطه انسان با خدا «عبادات اسلام» 2 - رابطه انسان با خود مانند بسیاری از معاملات 3 - رابطه انسان با خانواده «ازدواج - طلاق - احکام نوزاد» رابطه انسان با اجتماع، امر بمعروف و نهی از منکر جهاد - وقف - خمس - زکوة - اشاره فرموده است و حتی در مسئله عبادات به بخشی از نمازهای مستحبی پرداخته است آن که عبادت در آدمی تعبد را زنده می سازد و تعبد اساس حرکت های صحیح انسان است زیرا اساس عبادات قصد قربت است، بطوری که فقها می گویند: عمل الجاهل المقصر الملتفت باطل وان کان مطابقاً للواقع - یعنی در عمل به اسلام باید یا مجتهد و یا مقلد و یا احتیاط نماید و کسی که باید تقلید کند ولی تقلید ننماید و آگاه بوظیفه تقلید هم باشد، عباداتش باطل است گرچه مطابق با واقع و رأی مجتهد اعلم هم انجام شود زیرا در قصد قربت جازم نیست. وظائف سنگین روحانیت 1 - فهم صحیح اسلام

ص: 15

و مراقبت کامل نسبت به طلاب که دچار انحراف به راست و یا چپ نشوند مخصوصاً طلبه های جوان 2 - کتاب هائی که در زمینه اسلام شناسی نوشته می شود مراقبت لازم بعمل آید 3 - دروس اسلامی در مدارس و دانشگاه ها 4 - عمل روحانیت به اسلام تا معارف اسلامی را در جامعه عمل نشان دهد و بالاخره علماً و عملاً اسلام شناس باشد و اسلام را نشان دهد.

خلاصه در آغاز شناخت ابعاد اسلام لازم است و سپس عمل و رابطه عقل نظری و عقل عملی همین است. قلمرو عقل نظری ادراک اموریست که به عمل مربوط است مانند علم به آنچه حق و باطل است و عقل عملی زمانی عمل ظهور می کند و صاحب عمل را تحسین و یا تقبیح می نماید و با اصلاح عقل نظری و عقل عملی انسان درست راه می شناسد و دچار لغزش و التقاط نمی شود.

انما بدء وقوع الفتن أهواء تتبع واحكام تبتدع بخالف فيها كتاب الله و يتولى عليها رجال و رجالاً على غير دين الله فلوان الباطل خَلَصَ مِنْ مِزاج الحق لم يخف على المرتادين ولوان الحق خَلَصَ من لبس الباطل انقطعت عنه السُّنُّ المعاندين ولكن يؤخذ من هذا ضعت و من هذا ضِعْتُ فَيَمْرُجان فَهُنَالِكَ يَسْتَوْلِي الشَّيْطَانُ عَلَى اوليائه و ينجوا الذين سبقت لهم منا الحسنی - اميرالمؤمنين عليه الصلاة والسلام در اين كلمات شريفه از التقاط می نالد و خطر بزرگ آن را گوشزد می فرمايد. از خداوند متعال مسئلت داريم كه ما را به فهم و بيان و عمل اسلام عزيز موفق فرمايد.

محمد امامی کاشانی

بسمه تعالی

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

با اموال و جان های خود، در راه خدا جهاد نمایید، این برای شما بهتر است اگر بدانید.

(توبه : 41)

چند سالی است که مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه موفق به تولید نرم افزارهای تلفن همراه، کتاب خانه های دیجیتالی و عرضه آن به صورت رایگان شده است. این مرکز کاملاً مردمی بوده و با هدایا و نذورات و موقوفات و تخصیص سهم مبارک امام علیه السلام پشتیبانی می شود.

برای خدمت رسانی بیشتر شما هم می توانید در هر کجا که هستید به جمع افراد خیراندیش مرکز بپیوندید.

آیا می دانید هر پولی لایق خرج شدن در راه اهلبیت علیهم السلام نیست؟

و هر شخصی این توفیق را نخواهد داشت؟

به شما تبریک میگویم.

شماره کارت :

6104-3388-0008-7732

شماره حساب بانک ملت :

9586839652

شماره حساب شبا :

IR390120020000009586839652

به نام : (موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه)

مبالغ هدیه خود را واریز نمایید.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آبا ده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک 129/34 - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: 03134490125

دفتر تهران: 021 - 88318722

بازرگانی و فروش: 09132000109

امور کاربران: 09132000109

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

